

OPONENTSKÝ POSUDOK

Autor: JUDr. Ján Štefanica, PhD.

Téma: Kampaň proti slovenskému buržoaznému nacionalizmu

Vydavateľské údaje: nakladateľstvá Key Publishing s r. o. v spolupráci s The European Society for History of Law

Miesto a rok vydania: Ostrava 2017

ISBN: 978-80-7418-273-0 (Key Publishing s r. o.), 978-80-87475-52-2 (The European Society for History of Law)

Typ práce: Monografia, habilitačná práca

Rozsah: 252 strán

Voľba témy:

Tu ťažko niečo vytknúť. Autorom je na Slovensku uznávaný právny historik, ktorý sa už dlhé roky venuje právnemu vývoju u nás v povojnových rokoch s dôrazom na vývoj trestného práva. Predkladaná práca je veľmi zaujímavá a vo svojej podstate mapuje doteraz dosť tabuizovanú etapu našich národných dejín.

Vnútorne členenie:

Členenie na 7 kapitol, úvod a záver je pre prácu podobného typu optimálne. Autor dokazuje svoju vedeckú vyspelosť a spôsobilosť pracovať so zdrojmi na mimoriadne vysokej úrovni.

V úvode autor deklaruje cieľ: položiť ucelené základy spracovania témy z právnohistorického hľadiska so zameraním na dobový stav trestného práva s predstavením hmotnoprávných a procesnoprávných aspektov najvýznamnejších procesov a ich zasadením do medzinárodného a vnútropolitického prostredia.

Prvé tri kapitoly sú pomerne krátke. Autor v nich venuje pozornosť charakteristike pojmu buržoazny nacionalizmus, genéze buržoazného nacionalizmu na Slovensku a medzinárodným ako aj vnútropolitickým súvislostiam.

Nosnými kapitolami sú kapitoly 4 a 5. V štvrtej sa autor venuje charakteristike pojmu socialistická zákonnosť a jej špecifikám, aby následne podrobne rozobral ustanovenia zákona č. 231/1948 Zb. na ochranu ľudovodemokratickej republiky, ako

aj Trestného zákona a Trestného poriadku z roku 1950 (základných noriem, o ktoré sa opierali neskôr popisované procesy s tzv. buržoáznymi nacionalistami na Slovensku. Na ňu nadväzujúca piata kapitola sa podrobne venuje procesom – s Vladimírom Clementisom (R. Slánskym) a spol., Oskarom Valáškom a spol., Gustávom Husákom a spol., Antonom Rašlom, Jánom Belanským a spol. a Imrichom Karvašom a spol.

Šiesta kapitola je pomerne stručná a popisuje dosah silnej kampane vyvolanej komunistami na vtedajšiu spoločnosť. Nasledujúca mimoriadne krátka siedma kapitola sa venuje rehabilitáciám, ku ktorým došlo u niektorých odsúdených až po určitom dlhšom čase. Nasleduje Zoznam literatúry, ku ktorému sa vyjadrim nižšie. V závere autor zhŕňa výsledky svojho výskumu. Nie nepodstatnou časťou práce sú prílohy, ktoré autor zaradil až za Zoznam literatúry. Autor tu v prehľadnej tabuľke poskytuje historický prehľad vývoja kampane proti slovenskému buržoáznemu nacionalizmu a prejavy vtedajších významných politikov.

Použitá literatúra:

Autor na stranách 223 – 236 svojej práce uvádza použité bibliografické zdroje. Ich počet je impozantný, čo len dokazuje vysokú vyzretosť autora a jeho schopnosť pracovať so zdrojmi rôzneho pôvodu. Osobitne si cením spracovanie cudzojazyčnej (anglickej) literatúry – prác vydaných v USA. Aj keď nepredstavujú nosnú časť podkladovej literatúry, je dôležité vyzdvihnúť autorov prehľad aj o takýchto pre nás možno menej významných dielach. Rovnako vysoko treba oceniť spracovanie materiálov zo súkromných archívov Vladimíra Halabrína, Imricha Karvaša, Mateja Murtina a Antona Rašlu. Na tomto mieste však musím autorovi vytknúť menšiu nedôslednosť, ktorej sa dopustil možno z dôvodu príliš veľkého množstva zdrojov: použitá bibliografická literatúra nie je vždy dôsledne radená v abecednom poradí podľa priezvisk autorov – je to menšia chyba formálneho charakteru, ktorú si však pozorný oponent musí všimnúť. Na kvalite práce, resp. jej výslednom spracovaní sa tento nedostatok nijako výrazne nepodpísal.

Počet poznámok pod čiarou:

K číslu 801 niet čo dodať. V poznámkovom aparáte sa nestretávame len s „bežným“ citovaním. Autor na mnohých miestach vyjadruje vlastné názory a postoje, pomerne často veľmi vhodne dokresľuje text potrebnými vysvetleniami.

Formálne požiadavky:

Práca spĺňa formálne požiadavky kladené na habilitačné práce.

Kladné stránky:

Určite najkladnejšou stránkou práce je samotný výber témy. Autor sa s veľkou znalosťou veci pohybuje v samotnom spracovaní. Zaujímavé je, že práca je vypracovaná v českom jazyku, čo však bolo vzhľadom na českého vydavateľa zrejme nevyhnutnosťou. Som však toho názoru, že je len málo slovenských autorov, ktorí by sa jednak odhodlali písať monografiu v češtine, jednak by boli schopní napísať dielo tak vynikajúcej kvality, ako je predkladaná posudzovaná habilitačná práca. Zvolené jazykové prostriedky robia prácu vynikajúco čitateľnou a zrozumiteľnou aj pre čitateľa menej znalého problematiky.

Najzávažnejšie nedostatky:

V práci možno trochu chýba vecný a menný register. Bola by prehľadnejšou a lepšie by sa v nej hľadali fakty. Inak je však vyzretou monografiou vynikajúco odborne pripraveného autora, preto sa k nedostatkom nebudem viac vyjadrovať.

Záver:

Práca je vhodná ako pre odborne zdatného čitateľa, tak aj pre študenta či úplného laika. Preto ju odporúčam k obhajobe. Navrhujem, aby bol autorovi po splnení všetkých náležitostí habilitačného konania udelený vedecko-pedagogický titul „docent“, ktorý mu plným právom patrí.

V Košiciach, dňa 25. 6. 2018

doc. JUDr. Erik Štenpien, PhD.